

Ave Maria

- meer dan een kerstspel -

Michael Müller-Engelhardt

Michael Müller-
Engelhardt

Kontakt:
info@engelhardt.nl
06 4775 9099

ERSTER AKT

*leeg podium, muziek, schapen komen, herders,
alles slaapt, Gabriel komt, engelen ook, dans en
muziek, misschien een ster*

een herberg in Bethlehem

24 december, 's middags

Szene 1

MARIA STILTE

Chips en poepzak nog aan toe, nix lukt.

JOZEF STILTE

Je vloekt teveel. Als of je alleen bent op de wereld.

MARIA STILTE

De mayo gaat niet lukken, het eiwit gaat niet
kloppen, de glazen zijn vies, ik heb koppijn en ze
komen zeker allemaal te laat.

kloppen

Of te vroeg.

JOZEF STILTE

Magda! Ze komen!
Maria! Doe open.
Maria! Magda! Helene! Ze komen!

Maria! Ze komen!
Magda!
Wie het niet horen wil gaat voelen.

de os kijkt door het raam.

HELENE

Wie het niet zeggen kan moet slaan.

OS

Ave Maria.

MARIA STILTE

Sorry?

MAGDA

Doe open de deur.

MARIA STILTE

Doe open de deur en het portaal ...

Maria Stilte doet de deur open

OS

please ...

MARIA STILTE

Oeps, een os! Maak je weg, weg, dier. Pap, het is een os. Hallo os, ik ben Maria.

OS

Maria van der Genade?

kloppen, Stephanus komt op

MARIA STILTE

Maria ja, maar niet zonder van genade en wel Stilte.

JOZEF STILTE

En waar is de ezel?

MARIA STILTE

Maak weg allebei!

JOZEF STILTE

Stuur ze om de hoek! Om welke hoek?

MARIA STILTE

Om welke hoek?

OS

Genoeg is een dak, wat water graag en dan eten.

JOZEF STILTE

Ben je zeker dat je niet te laat bent, os?

OS

Nix is zeker. Jozef Stilte, u bent een bijzonder bewonderswaardige man. Ik zal u van dienst zijn nadat ik bij u mocht eten en slapen.

STEPHANUS

Ze hebben me uit de stad gesleept en toen hebben ze met stenen gegooid. Heel lang hebben ze gegooid en met grote stenen, ik ben dood.

MARIA STILTE

Ga zitten.

STEPHANUS

Op 26 december.

JOZEF STILTE

Het spijt me. Ik ben vol. Tot onder de nok vol. Ga zitten.

MAGDA

We hebben geen bed vrij, u hoort hier niet te zijn, maar ga zitten. Iets te drinken?

Szene 2

kloppen

MENSENTELLER

Doe open de deur en het portaal. Who is who? Vreemde

hier? Bezit te melden?

JOZEF STILTE

U bent niet welkom maar toch komt u binnen ... Maria.

MENSENTELLER

Ik ga altijd nog eens terug komen.

hij ziet Maria.

Maria? Ben jij deze Maria van der Genade? Met de verschijng en het kindje van de engel? Vanwegen dit nog niet geboren kind moet ik alle geborenen tellen.

MARIA STILTE

Nee, geen genade, wel Stilte. Ben jij iemand die kinderen vermoord?

weg mensenteller

JOZEF STILTE

Er komen alleen maar gasten die ik niet verwacht heb.

Szene 3

GABRIEL

Wees niet bang, Maria, ... heb ik tegen haar gezegd, maar ze was niet bang. Ik dacht ... God neemt zich een kindje ... voor ons allen ... maar zij moet het doen ... en de arme Jozef ... nog niet eens haar man ... zal nooit de vader van haar eerste kindje zijn ... Maria was niet bang, ze schrok een beetje ... en toen zei ze ...

MARIA STILTE

... Gods kracht zei met jouw woord ... dat zei ze toch. Die Maria van der Genade, toch?

GABRIEL

Wees niet bang zei ik. En ze was helemaal niet bang.

ZWEITER AKT

Szene 1

De gasten komen de herberg binnen en gaan zitten aan tafel

GAST

Ik weet niet of jullie het al wisten, maar een schrikkeljaar, een jaar is een schrikkeljaar als je het jaargetal zonder rest in vier kan delen, maar niet als je het door 100 kan delen, maar weer wel als je het door 400 kan delen.

GAST

Ik weet niet of jullie het al wisten, maar dat schrikkelen in de naam "schrikkeljaar" komt van scricken, wat oorspronkelijk "met grote passen lopen" en ook "springen" betekende, en dat ook terug te zien valt in het Hasseltse woord schrikschoen voor schaats.

GAST

Ik weet niet of jullie het al wisten, maar we hebben nu de twaalf nachten. De dagen van de woedende Wodan.

GAST

Ik weet niet of jullie het al wisten, maar de zon draait. De lucht wordt nog kouder maar het licht gaat al omhoog.

GAST

Ik weet niet of jullie het al wisten, maar mijn oma propt een splinternieuw stuk hout in de oven en mijn opa strooid de as van dit jaar op zijn akker.

GAST

Ik weet niet of jullie het al wisten, maar je kan ook na de dag van Sinterklaas een stok recht op in de grond zetten en ieder dag gaan kijken hoe kort de schaduw wordt. 'S ochtend is die heel lang, 's middags wordt die korter en 's avonds weer heel lang. En ieder dag wordt de kortste schaduw in de middag een stukje langer. Maar dan, op een dag wordt de kortste schaduw niet meer langer maar korter. Dat is dan de sensatie. Dan is het gebeurt.

JOZEF STILTE

Precies. En daarom heb ik jullie uitgenodigd.

(Szene 1 mag korter of langer worden. Het gaat over niet-christelijke rituelen omtrent jaarwisseling, winterwende, geboorte zongod, etct etc)

Szene 2

GAST

Beste Jozef Stilte. Je hebt ons uitgenodigd in deze nieuwe herberg zodat we met z'n allen de opening kunnen vieren. Je doet dat in een bijzonder tijd van

het jaar, de tijd van de wissel. Dat is ook goed zo.
Wat er ook gebeurt in deze tijd ...

kloppen

MARIA STILTE

Komt u maar binnen.

HIRTE

Excuseerd u mij. Ik ben helemaal in de war. Heeft u dat gezien? Dat kan niet. Excuseerd u mij. Mijn kudde, deze ster, dit licht, mijn kudde, weg. Alleen maar licht. Excuseerd u mij. Ik ga weer. Ik wilde niet storen.

herder weg

GAST

Wat er ook gebeurt in deze tijd ...

kloppen

JOZEF STILTE

Gelredomme nog aan toe! Sorry.

HIRTE

Welke dag is morgen?

MAGDA

25 december. Mithra, Helios, de god met de zonnewagen, die met die stralenkring om ht hoofd is jarig. Zarathustra raakt in de war, de oosterse zon loop naar het vuur in de germaanse grotten.

HIRTE

Zie je wel, ik wist het!! Ik wist het!!

GAST

Ik weet niet of jullie het al wisten, maar Spelunca, dat zijn ondergrondse tempels in Rome. In deze grotten hebben ze de Sol Invictus gevierd. Het feest voor de onverslaanbaren zonnegod. Jouw herberg lijkt een beetje op zo een grot, zo een spelunca.

GAST

Ik weet niet of jullie het al wisten, maar alles draait maar om een ding: om de kosmische ordening van het hart. De terugkomst van de hoop. Het is liefde en hoop. Daar gaat het om. In goede en in slechte tijden.

MAGDA

Beste Jozef Stilde. Jij hebt een familie. En vandaag leg je een nieuwe grondsteen voor jullie bestaan. De ouden steenen liggen hier ook nog overal rond. Ik wens je geluk. Dat heb je nodig.

HELENE

Beste Jozef, ik ben je zus. Ik mag veel, maar ik moet ook veel. Vanavond mag en moet ik iets zeggen. Jouw achternaam Stilde is een mooie naam voor een herberg.

Stiltes Nacht. Erg mooi. Maar vanavond klopt dit niet. Vanavond gaat het gebeuren. Als de horens van Jericho, je zult het horen.

MARIA STILTE

Marias Nacht klinkt ook mooi.

kloppen

JOZEF TIMMERMANN

We zoeken een plek.

MARIA VAN DER GENADE

Ik ben Maria van der Genade, die met de verschijning. Het is zo ver. Ik breng jullie de Jezus.

JOZEF STILTE

Herodes roept 'I kill you'. Wat klets ik? Ik ben buiten mezelf.

MARIA STILTE

Eindelijk. Kom mee, hier langs.

Das Lied der Hirten:

'Ave Maria'

Szene 3

nacht

MAGDA

Mijn lieve Jozef, schoonzoon van mijn veel te vroeg overleden dochter. Ik moet je echer nogt iets zeggen vanavond: Ga lekker slapen, morgen is er weer een dag.

JOZEF STILTE

Ja. Maar ...

kloppen

JOZEF TIMMERMANN

Beste Jozef, heb je nog een deken?

JOZEF STILTE

Wat? Nog een? Ja goed, ik vind het best. Maria! Een deken voor Jozef. Hij heeft het koud.

JOZEF TIMMERMANN

Maria heeft het koud.

JOZEF STILTE

Maria, Jozef, koud, warm, deken erop, slapen, klaar.

Gabriel verschijnt

Szene 4

schapen komen

MARIA STILTE

Paps!

GABRIEL

Jozef Stilte.

GABRIEL

Jij niet, Timmermann, Stilte moet luisteren.

MARIA STILTE

Paps, heb je de herders gehoord? Hoe ze zingen.

JOZEF STILTE

Nix hob i g'hört.

GABRIEL

Jozef!

JOZEF STILTE

Ja?

(tegelijk)

JOZEF TIMMERMANN

Ja?

GABRIEL

Stilte.

JOZEF STILTE

Ja?

GABRIEL

Luister: de hele eerste verdieping moet leeg. De koningen komen.

JOZEF STILTE

Koningen? Wat voor koningen? Maak me niet gek.

GABRIEL

De eerste verdieping moet leeg. Breng die mensen weg.

JOZEF STILTE

Morgen. Nu ga ik slapen.

DRITTER AKTSzene 1*nacht*

GABRIEL

Alles slaapt. Eenzaam wacht. Stilte, Jozef, jij droomt.

kloppen

JOZEF TIMMERMANN

Jozef, heb je schoon water? En nog een deken graag als het mag.

GABRIEL

Jozef, jij droomt.

JOZEF STILTE

Maria.

MARIA VAN DER GENADE

Maria!

MARIA STILTE

Maria, stilte!

JOZEF TIMMERMANN

Maria.

JOZEF STILTE

Maria, Magda, Helene, er komt een koning en hij slaapt op de eerste verdieping.

MAGDA

Welke koning?

JOZEF STILTE

De koning. Dus wegwezen.

HELENE

Het is midden in de nacht. Wanneer zal jouw koning komen?

JOZEF STILTE

Morgen, morgen, morgen, morgen.

MARIA STILTE

Er bestaat alleen maar een morgen. Jozef, ga dromen.

*schapen gaan*Szene 2*2 mikrofoons, 2 rijen, een leuke vertaalketting*

VOLK VAN BETHLEHEM

Abraham verwekte Isaak, Isaak verwekte Jakob, Jakob verwekte Juda, Juda verwekte Peres, Peres verwekte

Chesron, Chesron verwekte Aram, Aram verwekte Amminadab, Amminadab verwekte Nachson, Nachson verwekte Salmon, Salmon verwekte Boaz, Boaz verwekte Obed, Obed verwekte Isai, Isai verwekte David, de koning.

David verwekte Salomo, Salomo verwekte Rechabeam, Rechabeam verwekte Abia, Abia verwekte Asaf, Asaf verwekte Josafat, Josafat verwekte Joram, Joram verwekte Uzzia, Uzzia verwekte Jotam, Jotam verwekte Achaz, Achaz verwekte Hizkia, Hizkia verwekte Manasse, Manasse verwekte Amos, Amos verwekte Josia, Josia verwekte Jechonja en zijn broers ten tijde van de Babylonische ballingschap.

Na de Babylonische ballingschap verwekte Jechonja Sealtiël, Sealtiël verwekte Zerubbabel, Zerubbabel verwekte Abiud, Abiud verwekte Eljakim, Eljakim verwekte Azor, Azor verwekte Sadok, Sadok verwekte Achim, Achim verwekte Eliud, Eliud verwekte Eleazar, Eleazar verwekte Mattan, Mattan verwekte Jakob, Jakob verwekte Jozef, de man van Maria. Bij haar werd Jezus verwekt, die Christus genoemd wordt.

LUKAS

Van Abraham tot David telt de lijst dus veertien generaties, van David tot de Babylonische ballingschap veertien generaties, en van de Babylonische ballingschap tot Christus veertien generaties.

Szene 3

Lukas, Gabriel en Matheus staan alleen, het volk van Bethleheem verricht alledaagse dingen, de protagonisten spelen wat er wordt verteld.

LUKAS

Toen Herodes koning van Judea was, leefde er een priester die Zacharias heette. Zijn vrouw, Elisabet, stamde af van Aäron.

Beiden waren vrome en gelovige mensen, die zich strikt aan alle geboden en wetten van de Heer hielden. Ze hadden geen kinderen, want Elisabet was onvruchtbaar, en beiden waren al op leeftijd.

ZACHARIAS

Mijn Heer, ik ben zwak geworden en mijn hoofd is grijs van ouderdom. Ik ben bang voor de verwanten die na mij komen, want mijn vrouw is onvruchtbaar. Mijn Heer, schenk mij dan een zoon die van mij zal erven.

LUKAS

Toen de afdeling van Zacharias eens aan de beurt was om de priesterdienst te vervullen, werd er volgens het gebruik van de priesters geloot en werd Zacharias door het lot aangewezen om het reukoffer op te dragen in het heiligdom van de Heer.

De samengestroomde menigte bleef buiten staan bidden terwijl het offer werd gebracht.

Opeens verscheen hem een engel van de Heer, die aan de rechterkant van het reukofferaltaar stond. Zacharias schrok hevig bij het zien van de engel en hij werd door angst overvallen.

Maar de engel zei tegen hem:

GABRIEL

Wees niet bang, Zacharias, je gebed is verhoord: je vrouw Elisabet zal je een zoon baren, en je moet hem Johannes noemen. Hij zal vervuld worden van de heilige Geest terwijl hij nog in de schoot van zijn moeder is, en hij zal het volk gereedmaken voor de Heer.

LUKAS

Zacharias vroeg aan de engel:

ZACHARIAS

Hoe kan ik weten of dat waar is? Ik ben immers een oude man en ook mijn vrouw is al op leeftijd.

Mijn Heer, geef mij een teken.

LUKAS

De engel antwoordde:

GABRIEL

Omdat je geen geloof hebt gehecht aan mijn woorden, die op de voorbestemde tijd in vervulling zullen gaan, zul je stom zijn en niet kunnen spreken tot de dag waarop dit alles gaat gebeuren.

LUKAS

De menigte stond buiten op Zacharias te wachten, en de mensen vroegen zich af waarom hij zo lang in het heiligdom bleef. Maar toen hij naar buiten kwam, kon hij niets tegen hen zeggen. Ze begrepen dat hij in het heiligdom een visioen had gezien; hij maakte gebaren tegen hen en gaf hun te kennen dat zij 's ochtends en 's avonds moesten lofprijzen. Maar spreken kon hij niet. Toen ging hij terug naar huis.

Korte tijd later werd zijn vrouw Elisabet zwanger. Ze leefde vijf maanden lang in afzondering en zei bij zichzelf:

ELISABET

De Heer heeft zich mijn lot aangetrokken. Hij heeft dit voor mij gedaan opdat de mensen me niet langer verachten.

Szene 4

LUKAS

In de zesde maand van Elisabets zwangerschap zond God zijn engel Gabriël naar een meisje dat was

uitgehuwelijkte aan een man die Jozef heette, een afstammeling van David. Het meisje heette Maria. Gabriël ging haar huis binnen en zei:

GABRIEL

Ave Maria, je bent begenadigd, de Heer is met je.

LUKAS

Ze schrok hevig bij het horen van zijn woorden en vroeg zich af wat die begroeting te betekenen had. Maar de engel zei tegen haar:

GABRIEL

Wees niet bang, Maria, God heeft je zijn gunst geschonken. Luister, je zult zwanger worden en een zoon baren, en je moet hem Jezus noemen.

MARIA VAN DER GENADE

ik ben niet bang, maar ik schrok een beetje

LUKAS

Maria vroeg aan de engel:

MARIA VAN DER GENADE

Hoe zal dat gebeuren? Ik heb immers nog nooit gemeenschap met een man gehad.'

LUKAS

De engel antwoordde:

GABRIEL

De heilige Geest zal over je komen en het kind dat geboren wordt, zal heilig worden genoemd en Zoon van God. Luister, ook je familielid Elisabet is zwanger van een zoon, ondanks haar hoge leeftijd. Want voor God is niets onmogelijk.

LUKAS

Maria zei:

MARIA VAN DER GENADE

De Heer wil ik dienen: laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd.

LUKAS

Daarna liet de engel haar weer alleen.

Szene 5

MATHEUS

Toen Maria al was uitgehuwelijkte aan Jozef maar nog niet bij hem woonde, bleek ze zwanger te zijn door de heilige Geest. Haar man Jozef, die een rechtschapen mens was, wilde haar niet in opspraak brengen en dacht erover haar in het geheim te verstoten. Toen hij dit overwoog, verscheen hem in een droom een engel van de Heer. De engel zei:

GABRIEL

Jozef, zoon van David, wees niet bang je vrouw Maria bij je te nemen, want het kind dat ze draagt is verwekt door de heilige Geest. Ze zal een zoon baren. Geef hem de naam Jezus, want hij zal zijn volk bevrijden van hun zonden.

MATHEUS

Jozef werd wakker en deed wat de engel van de Heer hem had opgedragen: hij nam haar bij zich als zijn vrouw.

Szene 6

LUKAS

Kort na de visitatie van Gabriël reisde Maria in grote haast naar haar nicht Elisabet, de vrouw van Zacharias. Toen Elisabet de groet van Maria hoorde, sprong het kind op in haar schoot; ze werd vervuld van de heilige Geest en riep luid:

ELISABET

De meest gezegende ben je van alle vrouwen, en gezegend is de vrucht van je schoot! Toen ik je groet hoorde, sprong het kind van vreugde op in mijn schoot.

LUKAS

Maria zei:

MARIA VAN DER GENADE

Mijn ziel prijst en looft de Heer, mijn hart juicht om God, mijn redder: hij heeft oog gehad voor mij, zijn minste dienaars. Ja, grote dingen heeft de Machtige voor mij gedaan, heilig is zijn naam. Barmhartig is hij, voor al wie hem vereert. Hij toont zijn macht en de kracht van zijn arm en drijft uiteen wie zich verheven wanen. De plannen van hoogmoedigen stuurt hij in de war. Heersers stoot hij van hun troon en wie gering is geeft hij aanzien. Wie honger heeft overlaadt hij met gaven, maar rijken stuurt hij weg met lege handen.

LUKAS

Maria bleef ongeveer drie maanden bij haar, en ging toen terug naar huis.

VIERTER AKTSzene 1

25. Dezember 's ochtends

babygeluiden

kloppen

MENSENTELLER

Doe open de deur en ook de poort!

MARIA STILTE

Komt u maar binnen.

MENSENTELLER

Waar is deze koning?

MARIA STILTE

Bemoie je met je eigen zaken.

MENSENTELLER

Zijn ze al hier geweest?

MARIA STILTE

Wie?

MENSENTELLER

De koningen.

MARIA STILTE

Zeker. Veertien stuks op een wit paard.

MENSENTELLER

En waar zijn ze nu?

MARIA STILTE

Wie?

MENSENTELLER

De koningen.

MARIA STILTE

Wat wil je nog allemaal weten? Vraag toch de engel.
Die moet het weten.

MENSENTELLER

Moet je luisteren, grietje: als de koningen komen,
dan stuur ze naar de koning. Koning Herodes wil weten
waar de koning van de joden is. De koningen moeten
naar de koning om te vertellen over de nieuwe koning.
Ik wordt nog helemaal gek.

MARIA STILTE

Voor al doen.

Szene 2

kloppen

MARIA MAGDALENA

Jezus, waar ben je? Waar is mijn koning?

HELENE

Wie ben jij?

MARIA MAGDALENA

Maria Magdalena. Ik moet hier zijn. Ik ga met hem trouwen.

Szene 3

kloppen

DRIE KONINGEN

Wir sind da.

JOZEF STILTE

Wisst ihr eigentlich wie spät es ist?

DRIE KONINGEN

Das ist eine gute Frage, Jozef Stilte. Es ist nie zu spät.

Szene 4

kloppen

HIRTE

Hast du meine Kollegen gesehen? Gestern waren sie noch hier. Mein liebstes Schaf ist weg. Und der Stern ist noch immer da. Ich begreife gar nichts.

MAGDA

Jozef, ik heb gedroomt, dat ...

Szene 5

kloppen

DUO CONSTERNATIE

Maria van der Genade?

MARIA STILTE

Verkeerde nummer gedraaid.

DUO CONSTERNATIE

Vannacht is hier een kindje geboren.

MAGDA

Aahh! Dat was toch mijn droom.

DUO CONSTERNATIE

Maria van der Genade is de moeder. Wij zijn van het constenatiebureau.

JOZEF STILTE

Ik ga ze halen.

DRIE KONINGEN

U bent echt snel.

DUO CONSTERNATIE

U ook.

DRIE KONINGEN

Wij hadden de ster.

DUO CONSTERNATIE

Wij hebben een formulier.

MARIA VAN DER GENADE

Wat is uw wens?

DUO CONSTERNATIE

Maria, hoe gaat het? Hoe gaat het met de kleine?
Jonge of meisje en wie is de vader?

MARIA VAN DER GENADE

(zwijgen)

JOZEF TIMMERMANN

Dat ligt niet zo makkelijk.

DUO CONSTERNATIE

Ah, u bent Jozef Timmerman. Jullie zijn toch
verloofd. Dan is het niet zo erg. Jullie gaan toch
trouwen en dan is alles goed.

JOZEF TIMMERMANN

Ik ben de vader niet.

MAGDA

Oh God, Maria! Wat heb je gedaan?.

DUO CONSTERNATIE

Pijnlijk pijnlijk.

MAGDA

Jozef kan je verstoten. Hij mag je zelfs doden.
Maria, wat heb je toch gedaan. Het is
verschrikkelijk, vreezelijk. Oh God!

JOZEF TIMMERMANN

Wees niet bang. Alles is goed zo als het is.

DUO CONSTERNATIE

Maria, wil je nu zeggen wie de vader is of gaan we
schrijven vader onbekend?

MARIA VAN DER GENADE

De vader is heel goed bekend. Maar als ik het zeg dan
geloven jullie me niet. Deze waarheid past niet in uw
formulier.

DUO CONSTERNATIE

Kom op.

MARIA VAN DER GENADE

Godvader is de vader van mijn Jezus.

DUO CONSTERNATIE

Nee, dat schrijf ik niet op. Dan krijg ik ruzie met mijn baas. Deze waarheid past in géénéén formulier. Godvader, mijn God. Jij durft.

Szene 6

JOZEF TIMMERMANN

Jozef!

JOZEF STILTE

Ja, Jozef?

JOZEF TIMMERMANN

Komm maar eens kijken.

JOZEF STILTE

Waar?

JOZEF TIMMERMANN

Hier.

FÜNFTER AKT

muziek, schapen komen, herders, Jozef Timmermann en Jozef Stilte gaan naar de stal, Gabriel komt, engelen ook. De koningen, de familie Stilte en de gasten van de herberg, heel Bethleheem komt, de mensenteller staat alleen, gaat uiteindelijk ook kijken. Veel licht vanuit die plek waar Jezus ligt.

- Einde -